

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ, FF, KPVHA, HÚ
Posudek vedoucí práce na diplomovou práci

Název práce: Kárné výbory v československé armádě v letech 1945-1950 jako nástroj politické persekuce důstojnického sboru

Autorka: Bc. Marcela Kabešová

Studijní program: N7105 Historické vědy

Studijní obor: Archivnictví

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Marta Kohárová, CSc.

Oponent : doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.

Studentka si jako téma své diplomové práce zvolila velmi potřebné a náročné téma., jež je jí jako pracovníci rezortu obrany zvláště blízké. Vzhledem k tomu, že jde o specifickou oblast vojenství, je velmi cenné, že autorka měla jako zaměstnankyně VHÚ v Praze přístup k závažným materiálům a mohla tak realizovat svůj dlouhodobý zájem o činnost kárných výborů v armádě i osudy osob, jejichž život byl zneužitím tohoto právního mocenského institutu z politických důvodů bezohledně poznamenán. Zaměřila se na problematiku, jež dosud nebyla komplexně zpracována; svou orientací v relevantní literatuře i dosud nevyužité pramenné základně tak mohla výrazně přispět k doplnění znalostí v dosud opomíjené oblasti. Otevřela tím prostor pro svá vlastní další bádání i možnou publikační aktivitu, ale i pro možnost využití dosud nezpracovaných archivních zdrojů jinými badateli.

Cílem diplomové práce je zdokumentování a analýza pramenů zaznamenávajících působnost vojenských kárných výborů v letech 1945-1950 a úsilí názorně na konkrétních případech doložit vývoj a proměnu jejich působnosti zejména po roce 1948 v souvislosti s politickými cíli a záměrnou perzekucí skutečných i předpokládaných oponentů poúnorového režimu, jemuž padly za oběť mnohé významné a zasloužilé osobnosti v armádě.

Autorka rovněž nastínila hlavní problémy, jež poznamenaly i její činnost a úsilí, jež pracovníci VHA vynaložili pro zpřístupnění vzácných fondů badatelské veřejnosti.

Velmi pečlivou a obsáhlou pramennou základnu pramenů archivních i tištěných studentka doplnila ústrojně i poznatky čerpanými z relevantní odborné literatury. Vznikla tak práce, jež přispívá k rozšíření znalostí v této oblasti historiografie.

Diplomová práce Bc. Marcely Kabešové o celkovém počtu 93 stran má logickou a přehlednou strukturu. Autorka text rozčlenila do šesti kapitol, z nichž první se stručně zabývá historií československé armády, druhá pak právními normami pro působení kárných výborů. Ve třetí kapitole bohatě vnitřně členěné se studentka zaměřila na rozsah vojenské kárné pravomoci a vše co s jejich činností po právní i legislativní stránce souviselo. Ve čtvrté kapitole se věnovala činnosti těchto výborů v letech 1945-1948, a v páté kapitole zaznamenala výraznou změnu v zaměření činnosti v souvislosti s únorovým mocenským převratem. V šesté, velmi konkrétní přehledně členěné kapitole, pak autorka uvádí ukončená řízení, jež souvisela s odnětím hodnosti za službu ve vládním vojsku, kolaboraci, popř. za podání žádosti o odměnu za rakousko-uherská vyznamenání z doby Velké války. Zde šlo o řízení s generály Jaroslavem Emingerem, Františkem Marvanem Karlem Procházkou. Dále s generály Aloisem Podhájským, Josefem Kružíkem, Bohumilem Binko a Janem Drobným. Následovalo řízení s generály, příslušníky armády Slovenské republiky generály Jánem Imro a Jozefem Martinem Kristínem i československé armády v zahraničí, generálem Františkem Moravcem, poté o odnětí hodnosti generálu Antonínu Hasalovi, Sergeji Ingrovi, Jánu Ambrušovi Jaroslavu Plassovi a Mikuláši Ferjenčíkovi. Politické pozadí procesů je zde naprosto nasnadě.

V úvodu diplomové práce autorka zdůvodnila motivaci i strukturu práce, vyjádřila se k použitým metodám, z nichž velmi významné je využití metody biografické. V závěru vyhodnotila splnění cílů, možnosti využití pramenné základny pro další badání, i přínos své diplomové práce odborné historiografii.

Studentka splnila po stránce odborné i formální požadavky kladené na diplomovou práci, již doporučuji k obhajobě.

Diplomovou práci B. Marcely Kabešové hodnotím známkou

.....

V Hradci Králové 10. 5. 2016

Doc. PhDr. Marta Kohárová, CSc.